

POSUDEK BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Typ posudku: posudek vedoucí práce

Autorka práce: Jan Křenek

Název práce: „Vývoj veřejných institucí péče o staré lidi v českých zemích s důrazem na období od roku 1918“

Autorka posudku: Mgr. Eva Hejzlarová, Ph.D.

Jan Křenek se ve své bakalářské práci s názvem „Vývoj veřejných institucí péče o staré lidi v českých zemích s důrazem na období od roku 1918“ zpracovává relativně obvyklé téma sociální politiky, kterým je péče o potřebné (v tomto případě o staré lidi), ovšem činí tak z neobvyklé perspektivy: snaží se o postihnoutí historického vývoje těchto institucí na českém území. Tato ambice je dvousečná – bakalářská práce je ve výsledku originálním příspěvkem do diskuze o institucích veřejné politiky, zároveň je zde patrná absence odborné literatury, která by jednak sledovala detail oblasti, na niž se zaměřil autor, a jednak na kterou by autor mohl navázat. Předkládaná bakalářská práce je tedy prvním a vítaným zpřehledněním terénu, ale zároveň jí nohy podráží odborné vakuum v této oblasti, které by mohlo kompenzovat jedině autorovo enormní pracovní nasazení. Níže se podrobněji zaměřuji na dílčí kritéria hodnocení bakalářské práce:

Struktura bakalářské práce je základně přehledná a logická.

Jako **teoretická východiska** je zde použit koncept sociálního státu, který je věcně popsán dobře, ve vztahu ke zbytku práce pak funguje více jako kontext než jako robustní teoretická opora. Podobnou funkci má i kapitola 2, která shrnuje dostupné poznání.

Cíl bakalářské práce formuluje autor takto: „popsat vývoj veřejných institucí péče o staré lidi na českém území od dob středověku, s hlavním soustředěním na 18. století a výše, až po současnost, s důrazem na veřejně-politická hlediska, jako jsou právní rámce, reformy, zřizovatele, ale i na jiné vlastnosti jako kapacity, typy služeb, aktivity, zdravotnictví, podmínky využívání služeb či jiné důležité podmínky pro život“ (s. 21). Cíl hodnotím jako příliš ambiciózní, protože systematicky se autor věnoval pouze legislativnímu zakotvení, a to pouze na úrovni zákonů a vyhlášek, nikoli jejich implementace. Ostatní parametry jsou také pojednány, ale ne tak důkladně. Z tohoto úhlu pohledu lze otazník postavit i nad název bakalářské práce, do kterého by se slušelo doplnit, že se autor věnuje „legislativnímu vývoji“, nikoli vývoji v širokém slova smyslu. **Výzkumné otázky** formuluje autor takto: „- Jaké je obecnější sociopolitické pozadí vzniku institucí péče o staré lidi? - Jaké veřejné instituce péče o staré lidi v průběhu sledovaného období existovaly? - Jaké bylo a je legislativní zakotvení těchto veřejných institucí? - Jaké trendy a změny lze pozorovat u vývoje jednotlivých institucí? - Jak se měnily názvy institucí, jejich kapacity, podmínky pro přijetí aj. vlastnosti?“ (s. 21) Výzkumné otázky jsou formulovány ve vztahu k cíli správně.

Jako metody práce volí autor „rešerši odborné literatury, studium legislativy, studium archivních materiálů a rešerši výročních zpráv“ (s. 22). Plnohodnotně jsou v práci využity první dvě, kde autor postupuje systematicky, naopak studium archivních materiálů (reálně šlo pouze o ročenky) a rešerši (možná opět spíše studium) výročních zpráv

hodnotím jako doplňkové. Smysl by zde dávalo zaměřit se na určité omezené území a sledovat zde historický vývoj, ale to není případ této bakalářské práce.

Co se týče **výsledků** bakalářské práce, jsou jimi zejména zpřehlednění terénu v podobě vypsané související legislativy (zákonů a vyhlášek) a názvosloví (např. souběh označování chudobinec, starobinec, domov důchodců a relativně novější domov pro seniory). Toto tvoří těžiště empirické práce. V kapitole 4.6 se pak autor věnuje kapacitám těchto institucí. Celá tato „empirická“ část by si nicméně zasloužila ještě více péče, ať už na úrovni členění (co se týče názvů, např. „Ročkové údaje“ lze nahradit vhodnějším „Kapacity...“, případně příliš stručné „Spolky“) nebo ještě většího zpřehlednění (rozkouskované a zároveň příliš dlouhé tabulky, které by bylo možné nahradit grafy). V následné diskuzi je zároveň patrná nevelká hloubka ponoru: když např. autor hodnotí trendy na úrovni zřizovatelů, spokojí se s konstatováním, že se posiluje role „státu“, a to bez rozlišení, o jakou jeho úroveň se jedná. Časové rozlišení změn za posledních cca 150 let by rovněž mohlo být detailnější – deduktivní stanovení čtyř nanejvýš dlouhých období není nijak vysvětleno, s jednotlivými normami se nepracuje precizněji. Osobně bych jako další možný trend nebo kontext vnímala velké přesuny majetku v uvedeném období, které rovněž uvedené instituce ovlivnily.

Jazyk bakalářské práce je kultivovaný, místy archaický (autor o sobě referuje jako o třetí osobě) a nedostatky jsou jen drobné (např. psaní „veřejně politický“ nebo „veřejně-politický“, které je správně dohromady, případně dílčí překlepy nebo chyby, např. „Otázka, Jaké veřejné instituce“, s. 57). Co se týče **formálních náležitostí** akademické práce, tak autor dokazuje základní znalost řemesla – přístupu k výzkumnému problému, odkazování apod.

Celkově hodnotím bakalářskou práci Jana Křenka jako důstojný pokus o uchopení obtížného a málo probádaného tématu: výsledky práce oceňuji jako zajímavé a cenné. Tento pokus má přitom několik limitů: 1) omezení v podobě odborného vakua, tj. autor má jen malou oporu v již probádaném, 2) menší míru preciznosti (nejde o nashromážděná fakta, ale jejich uspořádání a interpretaci, syntéza mohla být daleko detailnější), 3) komplikace obvyklé u této úrovně práce. Na základě výše uvedeného **doporučuji bakalářskou práci Jana Křenka k obhajobě a navrhuji hodnotit známkou C nebo D** v závislosti na průběhu obhajoby.

Možné otázky k obhajobě:

- 1) U empirické části, konkrétně na úrovni zřizovatele institucí péče o staré lidi, Vám vytýkám nedostatečnou míru rozlišení toho, co je to „stát“. Jak by vypadalo preciznější rozlišení, pokud byste měl popsat proměny zřizovatele s odlišením různých úrovní státu?
- 2) Jak spolu jednotlivé úrovně státu na podobě a provozu institucí péče o staré lidi spolupracují dnes?

V Praze dne 13. června 2020

Mgr. Eva M. Hejzlarová, Ph.D.